

Binnenstedelijk bouwen

Jaarverslag 2011

ARCHITECTUUR
INFORMATIECENTRUM
ALKMAAR

Inhoudsopgave

Bestuursverslag4

Architectuurexcursie naar Almere6

Transformatie versus reconstructie
Lezing door Ron Baltussen.8

Schetsen, luisteren, detailleren
Lezing door Ana Rocha en Michel Tombal9

Minder regels maken het nog niet eenvoudiger
Lezing door Jef Mühren10

Wat is de vraag?
Lezing door Hans van Heeswijk11

Herbestemming Nederland
Lezing door Marinke Steenhuis12

Identiteit van gebouwen en hun publieke verschijning
Lezing door Juliette Bekkering13

Dag van de Architectuur
Baas over eigen huis14

Film: 'Infinite Space, The Architecture of
John Lautner'20

Film: 'De grootste architect van Nederland:
Hugh Maaskant'21

Film: Eerste Alkmaars Architectuurfilmfestival
'Kijk op architectuur'22

Colofon

Tekst
Bernard Faber Tekst en Beeld, Alkmaar

Tekst Dag van de Architectuur
Saskia Hulskes en Janwillem Snieder

Fotografie Dag van de Architectuur
Ton Voermans, Bergen

Vormgeving en productie
De Wilde Muis, Oudorp

Copyright
Architectuur Informatiecentrum Alkmaar

Bestuursverslag 2011

2011 was voor het AIA een jaar waarin wij onze positie als lokaal architectuurcentrum hebben versterkt en het programma hebben uitgebreid.

Versterking werd bereikt door de uitbreiding van het bestuur met nieuwe leden en het betrekken van meer vrijwilligers bij onze activiteiten. Dit is van groot belang voor een vrijwilligersorganisatie die de belangstelling ziet groeien en voor continuïteit van haar activiteitenprogramma wil zorgen.

Naast het normale programma, bestaande uit lezingen, tentoonstellingen, excursies en de Dag van de Architectuur, is dit jaar gestart met de vertoning van architectuurfilms. In deze tijd van digitale informatie is film een medium dat niet probleemloos publiek trekt. Ons streven is film te gebruiken als onderdeel van de discussie over het vak. We doen dat door de film te begeleiden met een goede inleiding en met een discussie achteraf.

Veel belangstelling is er inmiddels voor de excursies. Deze belangstelling is er niet alleen van de zijde van de deelnemers maar ook van de sponsors. De groep deelnemers van de excursies blijkt een mooie mix te zijn van vakmatig geïnteresseerden voor wie het netwerken een belangrijke rol speelt, en algemeen geïnteresseerden met een bijzondere belangstelling voor architectuur. Overigens is de belangstelling zo groot dat wij ons genoodzaakt zien om het komende jaar van de deelnemers een financiële bijdrage te vragen.

Onder het thema “bouwen in de bestaande stad” hebben wij zes informatieve lezingen georganiseerd. Meer dan ooit is de bestaande stad de belangrijkste bouwplaats. Daar wordt geres taureerd, gesloopt, herbouwd en vernieuwd. En daar wordt gezocht naar nieuwe bestemmingen voor oude gebouwen. De herkenbaarheid van het thema en de kwaliteit van de sprekers hebben gezorgd voor ruime bezoekersaantallen.

Door de stagnatie van de bouw en het enorme aanbod aan bestaande woningen is de klant weer koning. Er zal meer dan ooit klantgericht moeten worden gebouwd. Inspelend op de verwachting dat de huidige koper op de woningmarkt inspraak wil hebben op het ontwerp en de kwaliteit van zijn woning, hebben wij de Dag van de Architectuur 2011 geheel gewijd aan het fenomeen Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO).

Tijdens deze dynamische dag werd duidelijk dat CPO sterk tegemoet komt aan de wens van veel bewoners. Maar ook bleek dat de traditionele partijen in de bouw en in het bijzonder de ontwikkelaars niet staan te trappelen voor CPO.

Heel mooi is dat deze dag er toe heeft bijgedragen dat de gemeente Alkmaar intussen in Oudorp een locatie voor CPO beschikbaar heeft gesteld. Om het belang van het fenomeen CPO nog eens te onderstrepen is in dit jaarverslag een uitgebreid verslag opgenomen van deze DvdA.

Medio 2011 heeft het nieuwe College van Burgemeester en Wethouders van Alkmaar een streep gehaald door de grootschalige verbouwingsplannen van theater De Vest en de plannen voor het nieuwe cultuurpodium YXIE. Het gevolg hiervan was dat theater de Vest onverwacht weer beschikbaar kwam voor een tentoonstelling. Door het gebrek aan voorbereidingstijd moest de septembertentoonstelling van het bureau UNStudio worden verschoven naar het voorjaar van 2012.

Door de beëindiging van de plannen voor YXIE is ook het voortbestaan van Provadja in het geding. In Provadja worden de lezingen en intussen ook de films van het AIA gehouden. Op dit moment is niet duidelijk of en waar Provadja een nieuw onderkomen zal vinden. Hoewel wij dit zouden betreuren is het niet onmogelijk dat wij om die reden zullen moeten omzien naar een nieuwe locatie voor de lezingen en films.

Tot 2011 was het AIA gevestigd in de Kunstuitleen in Alkmaar. In 2011 is de Kunstuitleen verhuisd naar de ambachtsschool aan de Bergerweg, het nieuwe Centrum voor Kunst en Erfgoed. De ambachtsschool is daarom ook het nieuwe administratie- en postadres van het AIA.

Financieel gezien gaat het redelijk met het AIA. Ondanks de moeilijke tijden in de bouw- en de cultuursector, laten onze subsidiegevers ons niet in de steek. Het nut van onze activiteiten wordt onderkend en onze activiteiten ondervinden voldoende waardering bij de subsidiegevers om hun steun te continueren. Ook voor sponsoring blijkt nog immer interesse, hoewel de crisis in de bouw wel zorgt voor enige terugloop. Het ziet er naar uit dat in de toekomst gedacht moet worden aan het introduceren van toegangsprijzen bij sommige activiteiten. Niettemin blijft ons streven om onze activiteiten zo toegankelijk mogelijk te houden. Kortom; 2011 was een jaar met een aantal belangrijke veranderingen die vooral positief hebben uitgepakt. Onze organisatie is verstrekt, ons programma is uitgebreid en de belangstelling voor onze activiteiten neemt alleen maar toe. Ook voor 2012 is er weer een uitgebreid en hoogwaardig programma ontwikkeld. Rest ons te zeggen dat wij hopen u weer te ontmoeten tijdens onze activiteiten in het nieuwe jaar.

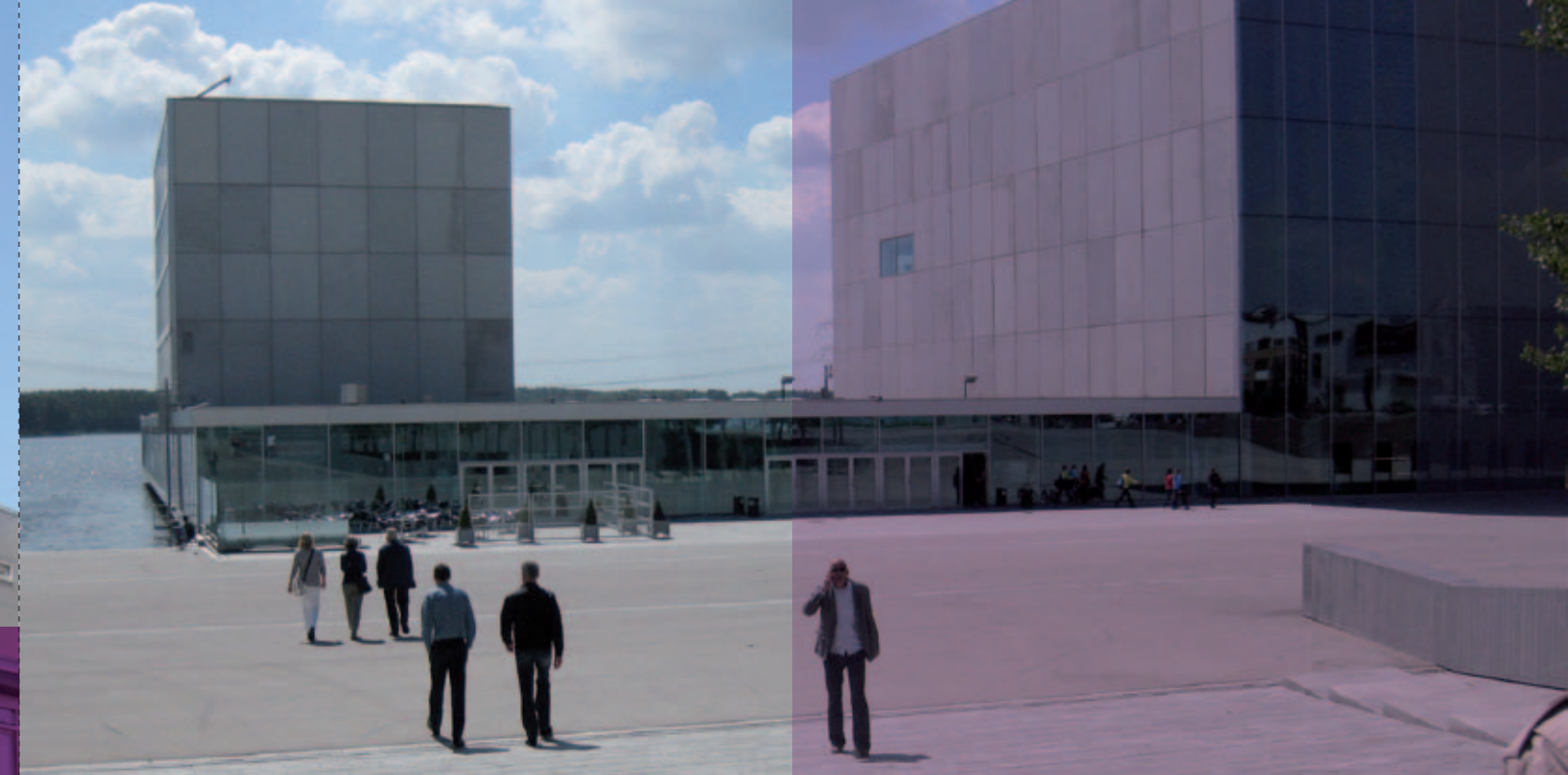
Ed Diepenmaat
Voorzitter Architectuur Informatiecentrum Alkmaar

AIA-EXCURSIE

25 mei
Excursie naar Almere

De rondleiding onder leiding van Gids Gemma Bakker start in Almere Buiten in de Buiten Expo 2001, ook wel 'Gewild Wonen' genaamd, met keuzemogelijkheden voor de toekomstige bewoners. Gevolgd door een wandeling door de aangrenzende wijk met verandawoningen geprojecteerd op een collectief erf. Daarna naar het ecologisch wijkje de Buitenkans, waar sprake is van collectief particulier opdrachtgeverschap.

Lunch in Almere Stad in Waterfront, onderdeel uitmakend van de Kunstlinie, de schouwburg ontworpen door architectenbureau SANAA.

's Middags een rondleiding door Almere stadshart, naar het stedenbouwkundig plan van OMA. Met o.a. 'De Citadel' van Christian de Portzamparc, 'De Wave' van René van Zuuk en de bibliotheek van Meyer en van Schooten architecten.

Voor deelname aan de excursie bestond een ruime belangstelling. Vanwege de maximale capaciteit van de bus moest helaas een aantal mensen teleur worden gesteld.

Deze zeer geslaagde excursie werd georganiseerd in nauwe samenwerking met BouwCenter Eiland de Wild, Stoel Van Klaveren en Monier.

AIA-LEZING

1 februari **Transformatie versus reconstructie** door Ron Baltussen, Hooyshuur architecten, Wormerveer

Ron Baltussen is architect bna (27 april 1962). Hij is directeur/mede-eigenaar van Hooyshuur architecten te Wormerveer. Baltussen is ruim 20 jaar actief werkzaam in het Noord-Hollandse aan restauraties, renovaties, transformaties en nieuwbouwinvullingen.

Aan de hand van drie recent gerealiseerde cases is de herbestemming van een woongebouw/woonwijk geanalyseerd. In het ene geval is er sprake van een transformatie van binnenuit, waarbij de bestaande schil leidend is. In het tweede geval is er sprake van een reconstructie van buitenaf, hierbij is de bestaande verkaveling en het bestaande casco leidend. In het derde geval is er sprake van sloop- nieuwbouw op een complexe binnenstedelijke locatie. Aan de hand van beeldmateriaal zijn de voor's en tegen's van deze drie verschillende aanpakken naast elkaar gelegd.

Rocha Tombal Architecten start aan de keukentafel. Het bureau bruist van de energie, krijgt projecten in portefeuille en groeit naar een zevenkoppig bedrijf. Dan slaat de economische crisis toe. Daardoor ontstaat er tijd om te doen waar het bureau goed in is: schetsen, luisteren, maquettes bouwen, lichtstudies uitvoeren, puzzelen tot de laatste millimeter, totdat ieder detail goed is. Dit leidt tot architectuur die het resultaat is van functionele overwegingen, een relatie met de omgeving aan gaat, gewoon mooi is en uitreikt naar iets meer, naar 'het mogelijke'. Het tweede deel van de lezing gaat over projecten die gerealiseerd of in aanbouw zijn. Een woonhuis op IJburg, een school in Den Haag, de renovatie van een kantoor in Hoorn, een huis in Leidsche Rijn en de Watertoren in Delft. De liefde en aandacht voor het ontwerp-proces wordt vooral zichtbaar in het gebruik van de schets als communicatie- en als denkmiddel.

Rocha Tombal Architecten is in 2006 opgericht door Ana Rocha en Michel Tombal en gevestigd in Amsterdam. Het bureau is actief op het gebied van architectuur, interieur, herinrichting en stedenbouw. Vanuit een onbegrensde fascinatie voor het gebruik van licht, sculpturale vormen en bijzondere detaillering ontwerpt Rocha Tombal Architecten kwalitatief hoogstaande gebouwen waar logistiek, programmatische/technische eisen en vastgestelde financiële/maatschappelijke kaders opgaan in een integrale architectuur. Beide partners zijn vele jaren werkzaam geweest bij Mecanoo architecten in Delft. Rocha Tombal Architecten heeft zich direct, zowel nationaal als internationaal, gemanifesteerd met haar eerste opdracht, de verbouwing van de Watertoren in Delft tot meditatiecentrum.

AIA-LEZING

2 maart **Schetsen, luisteren, detailleren** door Ana Rocha en Michel Tombal, Rocha Tombal Architecten, Amsterdam

AIA-LEZING

7 april
Minder regels maken het nog niet eenvoudiger door Jef Mühren, directeur Welstandszorg Noord-Holland

Drs. Ing. Jef Mühren studeerde planologie HBO te Tilburg (diploma) en Sociale Geografie aan de Universiteit van Utrecht (diploma) en 5 jaar aan de academie voor bouwkunst te Rotterdam. Werkervaring: vanaf 1991 werkzaam als stedenbouwkundig ontwerper/adviseur, vanaf 1994 als compagnon in de maatschap SAS architecten te Rotterdam, vanaf 2001 tot heden ontwerp- en projectadviesbureau MUD. Sinds 2003 tevens verbonden aan WZNH, tot 2009 als voorzitter van de commissie monumenten en welstand Hoorn en voorzitter van de Thema-commissie. Vanaf begin 2010 directeur WZNH.

Gemeenten staan voor een ingewikkelde, soms verwarrende taak. Enerzijds is er de wens tot vermindering van de regeldruk en een afgeslankte overheid. Anderzijds is er de druk meer taken bij de lokale overheden te leggen. Taken zoals intensivering van het stedelijk gebied, kwaliteit van het landschap, zorg voor cultuurhistorisch erfgoed en een primaat voor hergebruik en herbestemming in plaats van grootschalige nieuwe uitbreiding. Complicerend is de opdracht dit voor elkaar te krijgen met snelle procedures aan de hand van transparante en heldere spelregels voor de burgers. Het rijk spreekt regelmatig met meerdere monden. Het afgelopen jaar stond in het teken van de invoering van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO). Met deze wet is het aantal afzonderlijke vergunningen sterk afgenomen. Maar de regels zijn uitermate complex. Met name die voor het vergunningvrij bouwen. Ook de veranderingen op het terrein van de modernisering van de monumentenzorg (MoMo) zijn, hoewel van een goede intentie, nog niet eenvoudig tot uitvoering te brengen.

AIA-LEZING

3 mei
Wat is de vraag?
door Hans van Heeswijk,
Hans van Heeswijk architecten, Amsterdam

Naar aanleiding van de Nederlandse Bouwprijs 2011 voor de Hermitage Amsterdam is architect Hans van Heeswijk gevraagd een lezing te geven onder het thema 'Binnenstedelijk bouwen'. Wat is de vraag? Dat is waar iedere opdracht mee begint. Wat het antwoord is, laat Van Heeswijk zien aan de hand van voorbeelden. Hij gaat in op de restauratie en transformatie van het voormalige verpleeghuis Amstelhof naar het state of the art museum dat het nu is. Ook de grootschalige verbouwing van het gemeentehuis en de nieuwbouw van de bibliotheek en parkeergarage in Heerhugowaard die in 2007 zijn opgeleverd, komen aan de orde. De Bibliotheek werd in 2009 verkozen tot beste bibliotheek van Noord-Holland. Andere projecten in de culturele sector die aan bod komen, zijn de restauratie van de onlangs opgeleverde Muzerie in Den Bosch, de restauratie en nieuwbouw van het Graphic Design Museum in Breda en de substantiële ondergrondse uitbreiding van het Mauritshuis in Den Haag.

Fotografie Cees Noort

Hans van Heeswijk studeerde Bouwkunde in Delft en heeft zich daarna in 1985 in Amsterdam gevestigd met zijn bureau Hans van Heeswijk architecten. Sinds die tijd heeft hij aan een groot aantal zeer verschillende projecten gewerkt. De bekendste daarvan is wellicht de Hermitage Amsterdam, waarvoor hij de Nederlandse Bouwprijs 2011 won. Ordening, logica, duurzaamheid en een perfecte uitvoering zijn belangrijke ambities in zijn ontwerpen. Op dit moment werkt het architectenbureau onder andere aan de uitbreiding van het Mauritshuis in Den Haag.

Fotografie Luuk Kramer

AIA-LEZING

1 november
Herbestemming in Nederland
door Marinke Steenhuis,
SteenhuisMeurs b.v., Schiedam

Dr. Marinke Steenhuis (1971) studeerde architectuur- en stedenbouwgeschiedenis aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Zij sloot haar studie in 1995 af met een onderzoek naar stedenbouwpionier ir. P. Verhagen (1882-1950), en promoveerde in 2007 bij prof. dr. Auke van

der Woud op Verhagens oeuvre. Werkt sinds 2003 samen met Paul Meurs aan een gezamenlijke missie om de taal van de historicus en de ontwerper dichter bij elkaar te brengen. Steenhuis weet de betekenis van cultuurhistorie met bezieling over te brengen op bewoners, ontwerpers en bestuurders. Zij is o.m. lid van het nationale Herbestemmingsteam en auteur van boeken over landschapsarchitectuur en stedenbouw.

Wie de cijfers van de huidige leegstand optelt bij de cijfers van de te verwachten leegstand en die afzet tegen de haperende vraag door opdrachtgevers en gebruikers, weet dat we het voorlopig moeten doen met wat er staat. Zo heel veel nieuwbouw zal er de komende jaren niet meer bijkomen. Maar veel kansen tot herontwikkeling zijn er wel. Transformatie en herbestemming van gebouwen en gebieden is de belangrijkste nationale opgave voor de komende jaren. Zeven miljoen vierkante meter kantoorruimte staat leeg, kerkbesturen worstelen met hun verlaten gebouwen en de landbouw dreigt uit het landschap te verdwijnen. Voeg daarbij de bevolkingskrimp in gebieden aan de rand van Nederland en het is duidelijk dat de bouwopgave is veranderd in een ombouwopgave. De visies van de ontwerpers in *Herbestemming* in Nederland maken de meerwaarde duidelijk van de herbestemming van een gebouw, complex of landschap en vormen het debat over herbestemming in Nederland en daarbuiten.

Ir. Juliette D. Bekkering (1963) is Architect Stedenbouwkundige. In 1989 afgestudeerd aan de TU Delft, afdeling Bouwkunde met een eervolle vermelding, in 1993 als Master in Urbanism of Cities aan de Universitat Politecnica de Barcelona met

Excellent vermelding. Van 1989-1996 architectenbureau met M. Riedijk. Later samenwerkend architect bij Neutelings Riedijk Architecten. Richt in 1997 Juliette Bekkering Architecten op, vanaf 2005 Adams Bekkering Architecten. Een centraal thema in het werk is de maatschappelijke rol die de gebouwen innemen in de context van de gebouwde omgeving en de betekenis van de openbare en collectieve ruimte voor haar bewoners. Enkele projecten: Hoofdkantoor Benelux Esprit, Bloemershof: ensemble met Praktijkschool en Hoofdkantoor Schuurman Groep.

“Zoals de beeldhouwer het standbeeld los hakt uit het monolithisch stuk steen, zoekt de architect, ontwerpend, naar de identiteit van het gebouw, dat nog in de opgave verscholen ligt. Elk ontwerp is een zoektocht naar de identiteit die het gebouw aan moet nemen. Elk gebouw speelt een andere rol in het stedelijk landschap: het ene openbaar en uitnodigend, als zelfverzekerde kloeki gebouwen in het stedelijk landschap met een duidelijke identiteit, het andere juist meer privé, bescheiden en verstilt. Deze zoektocht naar de identiteit van het gebouw en de publieke ruimte is creatief, gelaagd en elke keer anders. In de lezing zal aan de hand van verschillende recentelijk gerealiseerde projecten van het bureau, de zoektocht naar de identiteit van het project geïllustreerd worden. Voor ons is het de uitdaging om gebouwen te ontwerpen met een sterke identiteit, losgehakt uit de ruwe steen.”

J. Bekkering

7 december
Identiteit van gebouwen en hun publieke verschijning
door Juliette Bekkering,
Bekkering Adams Architecten, Rotterdam

AIA-LEZING

AIA-DVDA

BAAS OVER EIGEN HUIS

25 juni
Dag van de Architectuur
Baas over eigen huis
*Over de lusten en lasten van collectief
particulier opdrachtgeverschap*

Op 25 juni vond in Alkmaar de Dag van de Architectuur plaats met als thema collectief particulier opdrachtgeverschap. Met dit thema sloot het Architectuur Informatiecentrum Alkmaar (AIA) aan bij het landelijke thema 'zelfverzonnen', waarmee architectuur en woningbouw door en voor bewoners voor het voetlicht zijn gebracht.

Collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) houdt in dat een groep particulieren, georganiseerd in een vereniging of stichting, een bouwlocatie verwerft en gezamenlijk in eigen beheer met zelf gekozen partners zonder winstoogmerk een (woning)bouwproject ontwikkelt en realiseert. Succesvolle voorbeelden zijn te bezichtigen in Amsterdam (IJburg), Enschede (voormalig terrein vuurwerkramp) en Almere (Homeruskwartier). Door het AIA is bij gelegenheid van de Dag van de Architectuur een informatie- en discussiemiddag georganiseerd over CPO. Doel hiervan is om de gemeente, architecten en het bedrijfsleven in de regio Alkmaar te enthousiasmeren voor deze vorm van woningbouw.

Volgens de voorzitter van het AIA, Ed Diepenmaat, is er nog veel 'zendingswerk' te verrichten in de regio. Met de uitspraak 'mensen maken de stad' maakt hij duidelijk dat CPO een vitaal alternatief is voor de gangbare woningbouw. Door CPO hoeven mensen niet meer in de rij te staan voor wat er aangeboden wordt, maar bepalen zij zelf wat er wordt gebouwd. Deze omslag van aanbod naar vraag houdt in dat de woningen passen als een maatpak en dat mensen meer verantwoordelijkheid voor de eigen woning voelen.

CPO in het licht van de bezuinigingen

De dag werd geleid door moderator JaapJan Berg. Hij legt een verband tussen de toenemende populariteit van CPO en de landelijke bezuinigingen. Het terugtrekken van de overheid in het nieuwe kabinetsbeleid betekent dat er een grotere rol is weggelegd voor lokale overheden. De crisis kan als kans gezien worden om particuliere, spontane initiatieven meer kans te geven in ons overgeorganiseerde land. Het recept om CPO tot een succes te maken is volgens Berg: visie, politiek-bestuurlijke kennis en lef. De vraag is aan de nieuwe wethouder van ruimtelijke ordening, mevrouw Anjo van de Ven, of de gemeente Alkmaar dat heeft.

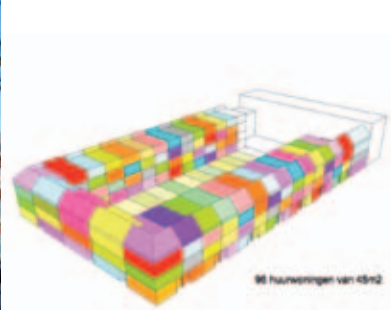
CPO en woningbouwbeleid

Volgens de wethouder heeft het nieuwe college nog geen visie of beleid op dit gebied geformuleerd. Ze is dan ook zeer geïnteresseerd in de resultaten van de dag. De fysieke mogelijkheden en de noodzakelijke omslag van verzorgings- naar zelfbeschikingsstaat worden als noodzakelijke voorwaarden genoemd. Dit vormt een grote uitdaging en stelt ook andere eisen aan de ambtenaar.

Rol van de architect

Terwijl Michel Schreinemachers van NEXT Architects vertelt over een bijzonder architectonisch vormgegeven woongebouw voor de ‘happy few’ in Overgooi, bespreekt John Kerssens van Kerssens de Ruiter het startersproject De Vrije Geest in Akersloot. Een bijzonder project is ‘De Dichterlijke Vrijheid’ met sociale woningbouw in Spangen, Rotterdam, waarover bewoner en architect Laura Weeber uitleg geeft. De gedaanteverandering van het Wallisblok uit de jaren twintig heeft niet alleen bijzondere woonmilieus opgeleverd, maar diende tevens als katalysator voor de transformatie van de wijk. Alle architecten zijn enthousiast over het bijzondere resultaat en het proces van de totstandkoming. Het samenwerkingsproces met de bewoners zorgt voor binding met en tussen de bewoners en hun woonomgeving. Door de grotere architectonische vrijheid kunnen keuzes worden gemaakt die in de voorgeschreven woningbouw niet mogelijk zijn.

Marcel Kastein
Directeur De Regie BV

Michel Schreinemachers
NEXT Architects

John Kerssens
Kerssens de Ruiter architecten

Laura Weeber
Architectenbureau LWA

Laszlo Marton
Manager vastgoed Kennemer Wonen

Harmen Martijnse
Woningbouwaanjager gemeente Alkmaar

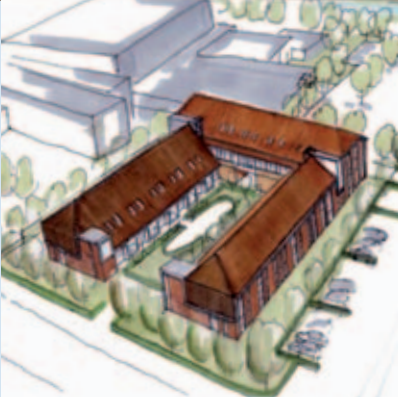
Begeleiding van CPO

Marcel Kastein, directeur van adviesbureau De Regie dat zich toelegt op CPO, vertelt over de verschillende varianten van opdrachtgeverschap. Kastein is het minst positief over mede-opdrachtgeverschap, omdat volgens hem twee kapiteins op een schip (de projectontwikkelaar en de bewoner) niet samengaan. Beter is het volgens hem wanneer de bewoner òf de projectontwikkelaar/architect de teugels helemaal in handen heeft. Door bewonersorganisaties te vormen kunnen geïnteresseerden een betere positie op de woningmarkt krijgen. Kastein ziet een belangrijke rol weggelegd voor de gemeente om de grond beschikbaar te stellen.

Realiteitszin

Lászlo Marton, vastgoed manager woningbouwcorporatie Kennemerwonen, vertelt over het financieringsmodel dat is toegepast bij ‘De Vrije Geest’ in Akersloot, waarbij de woningbouwvereniging optrad als geldschietster om korting op de woningen te kunnen bedingen. Met de nieuwe Europese wet- en regelgeving voor woningbouwcorporaties wordt de realisatie van CPO-projecten echter niet eenvoudiger. Deze nieuwe regels dwingen de woningbouwcorporaties zich bijna volledig te richten op hun core business: de ontwikkeling van sociale huurwoningen. Hierdoor wordt voor woningbouwcorporaties de uitbreiding van CPO-projecten erg moeilijk.

Workshop

De deelnemers worden na de pauze uitgenodigd om deel te nemen aan een workshop. Er is een viertal opgaven geformuleerd die samen een breed spectrum omvatten van de mogelijkheden en problemen van CPO. 'Utopia' (een ideële insteek met als doel een optimaal duurzame woonvorm te creëren); 'Value for money' (kan CPO tot een betere waarde/kostenverhouding leiden?) en 'Zorg in eigen hand' (welke mogelijkheden levert CPO voor het realiseren van zorg in de woonomgeving?). De vierde opgave heeft als titel: 'Verrijking van het woonlandschap', en nodigt vertegenwoordigers van instituten en overheden uit zich te buigen over de vraag hoe CPO het woonaanbod kan verdiepen en verbreden; functioneel, financieel, procedureel en ruimtelijk.

De resultaten zijn verrassend en uiteenlopend. De Utopisten komen met een zeer gestructureerde en onderbouwde opzet maar met een plan dat kenmerken vertoont van een gated community. De groep 'Value for money' daarentegen deelt in hun CPO-plan de groene omgeving ruimhartig met de omwonenden.

Afsluiting

Berg sloot de dag af met de conclusie dat er uiteenlopende ideeën zijn over CPO in Alkmaar. De wethouder voor ruimtelijke ordening in Alkmaar is positief over de bedoelingen van CPO maar voorshands ontbreekt het de gemeente nog aan een visie. Bij de architectenbureaus en de bewoners is er een onverdeeld enthousiasme. Hier tegenover staan het bedrijfsleven en de overheid, die weliswaar te spreken zijn over deze experimentele vorm van woningbouw maar wel kritisch blijven, omdat er nog obstakels te overwinnen zijn om CPO betaalbaar en praktisch uitvoerbaar te maken. Daarnaast spelen ook de fysieke mogelijkheden mee.

Ed Diepenmaat dankt de aanwezigen voor hun deelname aan de dag en roept de gemeente op nog eens goed te kijken naar de mogelijkheden voor het aanwijzen van plekken voor CPO. Met enige goede wil moeten die wel te vinden zijn. Een voorbeeld is de Eendrachtspolder, de onderzoekslocatie voor de workshops.

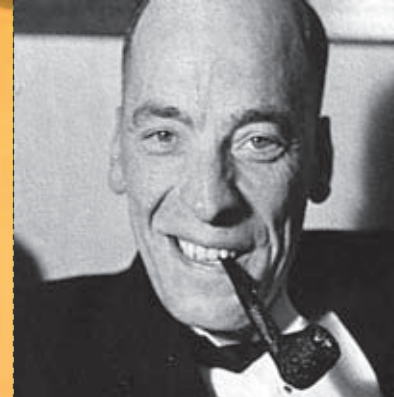
13 september

‘Infinite Space, The Architecture of John Lautner’

Inleiding door Lautner kenner Jan-Richard Kikkert, partner en medeoprichter van het Amsterdamse architectenbureau K2

John Lautner (1911-1994) was in zijn tijd een invloedrijk architect wiens werk een sterk doorgevoerde synthese betrof van – ook voor deze tijd nog – progressief ingenieurswerk, overgoten met elementen uit de ‘Space age’. In veel van zijn huisontwerpen hanteerde Lautner de filosofie dat de buitenwereld, in de vorm van bijvoorbeeld een rotspartij of bos, naar binnen gehaald moet worden. Immers als iemand een mooi perceel aanschaft om daar een huis te laten bouwen dan moet de schoonheid van dat stuk grond wel intact blijven en niet afgebroken worden om plaats te maken voor het huis. Vandaar dat zijn huizen vaak letterlijk tussen de bomen of rotsen gebouwd zijn. ‘Het creëren van tijdloze, vrije, blijе ruimtes voor alle activiteiten in het leven’, was voor architect John Lautner het ultieme doel van architectuur.

Alles aan Hugh Maaskant was groot, zo niet groots: hijzelf was meer dan twee meter lang, zijn oeuvre omvat duizenden gebouwen. Het grote vermogen dat hij vergaarde, gebruikte hij voor de instelling van de grootste architectuurprijs van Nederland, de Rotterdam Maaskantprijs. Huig (Hugh) Aart Maaskant kwam in 1934 op 27-jarige leeftijd bij Wim van Tijen werken en werd drie jaar later al zijn compagnon. In de jaren tot de oorlog bouwden ze samen onder meer het Agathahuis (Oostvoorne), de Kralingse

Plaslaanflat (Rotterdam) en het Nationaal Luchtvaart Laboratorium (Amsterdam). Tijdens en na de oorlog was hij nauw betrokken bij de wederopbouw van de Rotterdamse binnenstad en bij de aanleg van de Spaanse polder. In niet minder dan vijf jaar tijd bouwde Maaskant in het kader van ‘Continubouw Brabant’ 5.000 woningen, de

grootste woningbouwopdracht van Nederland. In totaal zou hij tussen 1952 en 1967 zo’n 15.000 woningen realiseren. Daarnaast bouwde hij ook nog 50 scholen voor de babyboomgeneratie. Met de wederopbouw en de toegenomen welvaart kwam ook de massarecreatie. Massaal stapte men in het weekend in de auto een tochtje naar de Euromast of een bezoek aan de pier van Scheveningen. Beiden zijn vormgegeven door Maaskant. Het einde van het tijdperk Maaskant kenmerkt zich door de bouw van ‘corporate sculpturen’. Johnson Wax, Rivierstaete en het Adriaan Volkerhuis. Monumentale gebouwen voor ‘het kapitalisme’. Na het Provinciehuis van Brabant ging hij met pensioen.

Bron: Cultura

15 november

De grootste architect van Nederland: Hugh Maaskant

Inleiding door Jord den Hollander

AIA-FILMFESTIVAL

KIJK OP ARCHITECTUUR

16 oktober

Eerste Alkmaars Architectuurfilmfestival 'Kijk op architectuur'

VisualAcoustics, The Modernism of Julius Shulman

Eric Bricker, 2008, 84 min.

Visual Acoustics verkent de indrukwekkende loopbaan van de in 2009 op 98-jarige leeftijd overleden architectuurfotograaf Julius Shulman. Hij combineerde in zijn foto's menselijke modellen met landschappen, het organische met het synthetische en de natuur met Urban Design. De foto's die dat opleverde droegen bij aan de stormachtige loopbaan van de modernistische Amerikaanse architecten wiens werk Shulman documenteerde, zoals Richard Neutra, Rudolph Schindler, Pierre Koenig en John Lautner. Het verhaal is opgebouwd uit Shulmans eigen beelden en interviews met o.a. architect Frank Gehry, ontwerper Tom Ford, kunstenaar Ed Ruscha, actrice Kelly Lynch, uitgever Benedikt Taschen en cineast Dante Spinotti. De documentaire biedt een unieke kijk op Shulman's fotografie. Een onvergetelijk portret van een wel-sprekende ambassadeur van het modernisme.

The Third & The Seventh 13 min. My Playground: Urban Documentary 30 min.

The Third and The Seventh is een prachtige, volledig computer-gegenereerde korte animatiefilm van de Spanjaard Alex Roman. Het laat de architectuur zien vanuit een fotografisch gezichtspunt.

My Playground van cineast Kaspar Astrup Schröder is een virtuoze documentaire over de bevrijdende kracht van freerunnen en de invloed van de sport op de betekenis van architectuur en de perceptie van de openbare ruimte.

Koolhaas House Life

Ila Bêka en Louise Lemoine, 2008, 58 min.

In de film Koolhaas House Life zien we het Maison à Bordeaux (1998) van Rem Koolhaas door de ogen van huishoudster Guadalupe Acedo. De makers laten de kijker binnentreden in de dagelijkse intimiteit van een van de meesterwerken van de hedendaagse architectuur. Hoe vergankelijk is de architectuur van het huis? Deze vraag blijft hangen als de architectuurfotografen zijn verdwenen en de bewoners doorgaan met hun dagelijkse bezigheden in een architectonisch icoon. Zowel de rariteiten van het huis - de voordeur is te openen met een soort joystick - als de bouwkundige problemen van het huis zoals lekkages en deuren die tegen elkaar aanslaan komen uitgebreid aan bod. Het wordt lachwekkend wanneer Guadalupe de bijzondere constructie van het huis probeert uit te leggen, en verzucht: 'If I had money, I would not build a house like this.'

Het doel van de stichting Architectuur Informatiecentrum Alkmaar (AIA) is het bevorderen van de belangstelling voor stedenbouw en architectuur door het organiseren van lezingen, tentoonstellingen en de jaarlijkse Dag van de Architectuur.

Bestuur

Ed Diepenmaat	voorzitter
Bernard Faber	secretaris
Evert Barendrecht	penningmeester
Niko Hoebe	lid
Joost Breebaart	lid
Richard Gouverneur	lid
Janwillem Snieder	lid

Programmaraad

Christian Braak	Gemeenteraadslid Alkmaar
Eddo Carels	Voorzitter BNA Kring Alkmaar
Franc Kuijper	Voorzitter Bouwend Nederland afd. NH
Aad Krom	InHolland docent Bouwkunde
Maarten Min	Directeur Min2 bouw-kunst
Pierre Sponselee	Directeur Woningbouwcorporatie
Martien Ulder	Directeur Drukkerij Slinger
Henk de Visser	Stichting Welstandszorg Noord-Holland
Jan Visser	Projectleider gemeente Alkmaar
Rob de Vries	Directeur DVUA
Erna Winters	Directeur Bibliotheek Kennemerwaard
Nico Zimmermann	Directeur ITZ-A architecten

**ARCHITECTUUR
INFORMATIECENTRUM
ALKMAAR**

Architectuur Informatiecentrum Alkmaar
Postadres: Bergerweg 1, 1815 AC Alkmaar
072-5124648
info@aia-alkmaar.nl
www.aia-alkmaar.nl

Het AIA wordt ondersteund door

KENNEMERWONEN

Ymere

